

Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02-040/25-45714/2

Podgorica, 26.12.2025.godine

Za: MINISTARSTVO EKOLOGIJE, ODRŽIVOG RAZVOJA I RAZVOJA SJEVERA, IV Proleterske brigade broj 19, Podgorica

gospodinu, Damjanu Čulafiću, ministru

Predmet: Mišljenje na Predlog odluke o alokaciji sredstava prikupljenih sprovođenjem aukcije za dodjelu emisisionih kredita za 2024. godinu

Veza: Vaš akt br. 05-322/25-1053/26 od 17.12.2025. godine

Poštovani gospodine Čulafiću,

Povodom *Predloga odluke o alokaciji sredstava prikupljenih sprovođenjem aukcije za dodjelu emisisionih kredita za 2024. godinu*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Na tekst Predloga odluke i pripremljeni Izveštaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Predlogom odluke utvrđuje se visina, namjena i raspodjela sredstava prikupljenih sprovođenjem aukcije za dodjelu emisisionih kredita za 2024. godinu.

Uvidom u dostavljeni tekst Predloga odluke i Izveštaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa, utvrđeno je da predmetna izmjena ne zahtijeva obezbjeđenje finansijskih sredstava iz Budžeta države.

Imajući u vidu navedeno, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, nema primjedbi na dostavljeni Predlog odluke o alokaciji sredstava prikupljenih sprovođenjem aukcije za dodjelu emisisionih kredita za 2024. godinu.

S poštovanjem,

MINISTAR
Novica Vuković

Na osnovu člana 11 stav 7 Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena ("Službeni list CG", broj 73/19) i člana 8 stav 2 Uredbe o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte ("Službeni list CG", broj 8/20), Vlada Crne Gore, na sjednici od _____ godine, donijela je

ODLUKU
O ALOKACIJI SREDSTAVA PRIKUPLJENIH SPROVOĐENJEM AUKCIJE ZA DODJELU
EMISIONIH KREDITA ZA 2024. GODINU

Član 1

Ovom odlukom utvrđuje se visina, namjena i raspodjela sredstava prikupljenih sprovođenjem aukcije za dodjelu emisionih kredita za 2024. godinu.

Član 2

Sredstva prikupljena dodjelom emisionih kredita za 2024. godinu, u iznosu od 7.325.628,57 eura, uplaćuju se na žiro račun Fonda za zaštitu životne sredine (u daljem tekstu: Eko-fond).

Na uplaćena sredstva iz stava 1 ovog člana obračunava se i plaća porez na dobit u iznosu od 15% u skladu sa zakonom kojim se propisuje obaveza plaćanja poreza na dobit pravnih lica, pa ukupan iznos sredstava kojima Eko-fond može raspolagati iznosi 6.226.784,29 eura.

Član 3

Izrazi koji se u ovoj odluci koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Član 4

Sredstva iz člana 2 stav 2 ove odluke koriste se za sljedeće namjene:

- zaštita i unaprjeđenje životne sredine u iznosu od 4.646,784.28 eura, odnosno 74.63%;
- podsticanje inovacija u skladu sa Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore u iznosu od 1,580,000.00 eura, odnosno 25.37%.

Sredstva iz stava 1 ovog člana koriste se za podršku sljedećih aktivnosti:

Zaštitu i unaprjeđenje životne sredine

Za realizaciju projekta uklanjanja otpada odbačenog u životnu sredinu (tzv. „divlje deponije”) 400,000.00

eura;

Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) jedinicama lokalne samouprave za projektovanje, uređenje i održavanje zelenih površina 300,000.00

eura;

Javni konkursi za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za realizaciju projekta nabavke komunalne opreme i uređaja za upravljanje otpadom 1,000,000.00

eura;

Unaprjeđenje katastra zagađivača životne sredine (II FAZA) i integracija u Informacioni sistem zaštite životne sredine i razvoj djelatnosti Eko-fonda (razvojni projekti i djelatnost Eko fonda)	1,266,784.28
eura;	
Prikupljanje vozila van upotrebe sa teritorije Crne Gore	100,000.00
eura;	
Unapredjenje infrastrukture vodosnabdijevanja, očuvanja vodoizvorišta i zaštite životne sredine u LS	680,000.00
eura;	
Projekat sakupljanja električnog/elektronskog otpada iz domaćinstva	400,000.00
eura;	
Finansiranje izrade projektne dokumentacije za realizaciju infrastrukturnih projekata	500,000.00 eura.

Podsticanje inovacija u skladu sa Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore

- Podsticaji za unapredjenje e-mobilnosti u Crnoj Gori 100,000.00 eura;
- Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za nabavku energetski efikasnih uređaja u domaćinstvima 400,000.00 eura;
- Podsticaji za primjenu mjera energetske efikasnosti u domaćinstvima i privredi 760,000.00 eura;
- Podsticaji za primjenu mjera energetske efikasnosti u javnom sektoru 200,000.00 eura;
- Modernizacija javne rasvjete i označavanje objekata u okviru kompleksa Kliničkog centra Crne Gore 120,000.00 eura.

Član 5

Eko-fond treba da podnose izvještaj o korišćenju sredstava dodijeljenih ovom odlukom Vladi Crne Gore najkasnije do 31. marta 2026. godine.

Član 6

Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj:
Podgorica, 2025. godine

Vlada Crne Gore

**Predsjednik,
mr Miloško Spajić**

OBRAZLOŽENJE

I. Pravni osnov

Pravni osnov za donošenje Odluke o alokaciji sredstava prikupljenih sprovođenjem javne aukcije za dodjelu emisisionih kredita za 2024. godinu je član 11 stav 7 Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena ("Službeni list CG", broj 73/19), član 8 stav 2 Uredbe o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte ("Službeni list CG", broj 8/20) i član 3 Odluke o obrazovanju komisije za sprovođenje javne aukcije za dodjelu emisisionih kredita ("Službeni list CG", broj 124/25).

II. Razlozi za donošenje Predloga Odluke

Zakonom o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena ("Službeni list CG", broj 73/19) propisani su načini zaštite od klimatskih promjena, koji se između ostalog sprovode smanjivanjem emisija gasova sa efektom staklene bašte i supstanci koje oštećuju ozonski omotač do naučno utvrđenog neophodnog nivoa, na isplativ i ekonomski efikasan način. Zakonom je takođe stipulisano da operateri stacionarnih postrojenja koja obavljaju aktivnosti, odnosno djelatnosti koje dovode do emitovanja gasova sa efektom staklene bašte su dužni da obezbijede emisione kredite za emisije ugljen-dioksida koje ostvaruju.

Na osnovu ovog zakona donijeta je Uredba o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte ("Službeni list CG", broj 08/20), kojom su utvrđene aktivnosti odnosno djelatnosti koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte, ukupan iznos emisisionih kredita koji se dodjeljuje u odnosu na početno stanje emisija gasova sa efektom staklene bašte, način sprovođenja aukcije za dodjelu emisisionih kredita, minimalna cijena emisisionih kredita ponuđenih na aukciji, dodjela besplatnih emisisionih kredita, namjena sredstava prikupljenih po osnovu aukcije za dodjelu emisisionih kredita i način evidencije dodijeljenih emisisionih kredita, njihovog prenosa i korišćenja.

Članom 3 pomenute Uredbe je propisano je da se emisioni krediti dodjeljuju putem javne aukcije ili besplatnom dodjelom, te da se javna aukcija sprovodi na osnovu poziva koji raspisuje organ državne uprave nadležan za poslove životne sredine. Takođe, članom 3 stav 11 Uredbe stipulisano je da postupak aukcije sprovodi komisija koju obrazuje Vlada Crne Gore.

Članom 3 Odluke o obrazovanju komisije za sprovođenje javne aukcije za dodjelu emisisionih kredita ("Službeni list CG", broj 124/25) utvrđeni su zadaci Komisije za sprovođenje javne aukcije za dodjelu emisisionih kredita. U skladu sa Odlukom, Komisija ima sljedeće zadatke:

- utvrđivanje liste operatera postrojenja prijavljenih u skladu sa javnim pozivom za dodjelu emisisionih kredita koji raspisuje Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera; dodjela besplatnih emisisionih kredita u skladu sa Uredbom o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte;
- dodjela emisisionih kredita iz stabilizacione rezerve;
- sprovođenje javne aukcije i prodaja emisisionih kredita postrojenjima na osnovu prijave operatera postrojenja;

- izvještavanje Vlade Crne Gore o sprovedenoj aukciji, broju prijavljenih operatera, iznosu dodijeljenih emisionih kredita putem besplatne dodjele, iznosu kupljenih emisionih kredita na javnoj aukciji kao i prenosu kredita;
- priprema Predloga alokacije sredstava prikupljenih na osnovu kupovine emisionih kredita na javnoj aukciji.

Vlada Crne Gore je obrazovala komisiju za sprovođenje javne aukcije Odlukom o obrazovanju komisije za sprovođenje javne aukcije za dodjelu emisionih kredita („Službeni list CG“, broj 124/25) sa zadatkom da sprovede javnu aukciju, dodijeli emisione kredite i izvrši alokaciju prikupljenih sredstava.

Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja turizma raspisalo je 17. novembra 2025. godine javni poziv za dodjelu emisionih kredita za 2024. godinu.

Na javni poziv prijavila se Elektroprivreda Crne Gore a.d. Nikšić, kao pravno lice koje upravlja stacionarnim postrojenjem koje obavlja aktivnosti odnosno djelatnosti koje emituju gasove sa efektom staklene bašte i ponudila kupovinu 305.234,52 tCO₂eq po cijeni od 24 €/tCO₂, odnosno ukupnoj cijeni od 7.325.628,57 eura. Komisija za sprovođenje aukcije za dodjelu emisionih kredita je donijela odluku o prodaji emisionih kredita jedinom ponuđaču po cijeni iz ponude.

Članom 8 stav 1 Uredbe o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene propisano je da se sredstva prikupljena od emisionih kredita uplaćuju na žiro račun Fonda za zaštitu životne sredine (Eko-fond) i da se mogu koristiti za zaštitu i unaprjeđenje životne sredine, podsticanje izgradnje obnovljivih izvora energije i podsticanje inovacija u skladu sa Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore. U stavu 2 istog člana je propisano da alokaciju sredstava prikupljenih u prethodnoj godini vrši Vlada do kraja prvog kvartala tekuće godine.

U skladu sa Mišljenjem ministarstva finansija br. 07-430/23-184/2 od 23. januara 2023. godine Eko-fond kao korisnik sredstava je dužan da obračuna i plati porez na dobit u iznosu od 15%, pa je ukupan iznos sredstava namijenjenih realizaciji projekata 6.226.784,29 eura.

Komisija za sprovođenje aukcije je predložila da se za zaštitu i unaprjeđenje životne sredine opredijele sredstva u iznosu od 4.646.784,28 eura, odnosno 74.63%, a za podsticanje inovacija u skladu sa Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore u iznosu od 1,580,000.00 eura, odnosno 25.37%.

Donošenjem Odluke i alokacijom sredstava će se omogućiti realizacija aktivnosti, programa i projekata u oblasti zaštite i unaprjeđenja životne sredine, podsticanja izgradnje obnovljivih izvora energije i podsticanja inovacija.

S obzirom da se alokaciju sredstava prikupljenih u prethodnoj godini vrši Vlada do kraja prvog kvartala tekuće godine, postoji razlog hitnosti, pa je predloženo da odluka stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

III. Usaglašenost sa evropskim zakonodavstvom i potvrđenim međunarodnim konvencijama

Sprovođenjem Uredbe o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte

("Službeni list CG", broj 8/20) se doprinosi daljem toku pregovora u okviru Poglavlja 27 - Životna sredina i klimatske promjene sa Evropskom Unijom, imajući u vidu da se time stvaraju uslovi za postepeno usklađivanje sa relevantnim EU propisima iz oblasti klimatskih promjena:

- Direktivom 2003/87/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. oktobra 2003 godine o uspostavljanju trgovine emisijama gasovite sa efektom staklene bašte u Zajednici;
- Direktivom 2018/410/EU Komisije od 14. marta 2018. godine o izmjeni Direktive 2003/87/EZ;
- Regulativom (EU) 2018/1999 Evropskog parlamenta i Savjeta od 11. decembra 2018. godine o upravljanju energetsom unijom i djelovanjem u poblasti klime;
- Regulativom (EU) 2021/1119 Evropskog parlamenta i Savjeta od 30. juna 2021. godine o uspostavljanju okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni regulativa (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Evropski zakon o klimi“).

IV. Objašnjenje osnovnih pravnih instituta

Operater stacionarnog postrojenja koje obavlja aktivnosti, odnosno djelatnosti koje dovode do emitovanja gasova sa efektom staklene bašte, dužan je da pribavi dozvolu za emisiju gasova sa efektom staklene bašte prije početka rada postrojenja, kao i da obezbijedi emisioni kredit za svaku jedinicu ekvivalentne emisije ugljendioksida, koju ostvaruje. Dozvolu izdaje organ uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine – Agencija za zaštitu životne sredine na period od deset godina.

Alokaciju emisijih kredita vrši Vlada, sprovođenjem javnih aukcija ili besplatnom dodjelom, u skladu sa Zakonom i Uredbom. Shodno odredbama Uredbe, osnovna jedinica emisijih kredita je tona ekvivalentne emisije ugljendioksida, odnosno tCO₂ eq., dok minimalna cijena emisijih kredita iznosi 24 eura/po toni ekvivalentne emisije ugljendioksida. Sjednice Komisije održavaju se, po potrebi, na poziv predsjedavajućeg dok javni poziv za dodjelu emisijih kredita raspisuje organ državne uprave nadležan za zaštitu životne sredine.

Sredstva prikupljena od emisijih kredita uplaćuju se na žiro račun Fonda za zaštitu životne sredine i koriste se za zaštitu i unaprjeđenje životne sredine, podsticanje izgradnje obnovljivih izvora energije i podsticanje inovacija u skladu sa Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore. Alokaciju sredstava prikupljenih u prethodnoj godini vrši Vlada do kraja prvog kvartala tekuće godine na predlog Komisije za sprovođenje javne aukcije za dodjelu emisijih kredita.

V. Procjena potrebnih finansijskih sredstava za sprovođenje Odluke

Za sprovođenje ove Odluke nije potrebno obezbijediti finansijska sredstva. Naknada za rad predsjedavajućeg, zamjenika predsjedavajućeg, članovima i sekretaru Komisije je predviđena i obezbijeđena Odlukom o obrazovanju komisije za sprovođenje javne aukcije za dodjelu emisijih kredita („Službeni list CG“, broj 124/25) a u skladu sa Odlukom o kriterijumima za utvrđivanje visine naknade za rad člana radnog tijela ili drugog oblika rada ("Službeni list CG", br. 26/12 i 27/13).

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ	Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera
NAZIV PROPISA	Odluka o alokaciji sredstava prikupljenih sprovođenjem javne aukcije za dodjelu emisijih kredita za 2024. godinu

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

U skladu sa Zakonom o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena („Sl. list CG", broj 73/19) na osnovu člana 11 st. 6 i 7 na sjednici Vlade održanoj 6. II 2020 donijeta je Uredba o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte („Sl. list CG", broj 08/20).

Ovom Uredbom utvrđuju se aktivnosti, odnosno djelatnosti koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte, ukupan iznos emisijih kredita koji se dodjeljuje u odnosu na početno stanje emisija gasova sa efektom staklene bašte, način sprovođenja aukcije za dodjelu emisijih kredita, minimalna cijena emisijih kredita ponuđenih na aukciji, dodjela besplatnih emisijih kredita, namjena sredstava prikupljenih po osnovu aukcije za dodjelu emisijih kredita i način evidencije dodijeljenih emisijih kredita, njihovog prenosa i korišćenja.

Zakonom o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena propisano je da operateri stacionarnih postrojenja koja obavljaju aktivnosti, odnosno djelatnosti koje dovode do emitovanja gasova sa efektom staklene bašte su dužni da obezbijede emisijne kredite za emisije ugljen-dioksida koje ostvaruju.

Uredbom o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte propisano je da se emisijni krediti dodjeljuju putem javne aukcije ili besplatnom dodjelom, te da se javna aukcija sprovodi na osnovu poziva koji raspisuje organ državne uprave nadležan za poslove životne sredine.

Na osnovu člana 3 Uredbe o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte ("Službeni list CG", broj 8/20), Vlada Crne Gore je usvojila Odluku o obrazovanju komisije za sprovođenje javne aukcije za

dodjelu emisijih kredita ("Službeni list CG", broj 124/25) sa zadatkom da sprovede javnu aukciju, dodijeli emisijne kredite i izvrši alokaciju prikupljenih sredstava.

Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja turizma raspisalo je 17.11.2025. godine javni poziv za dodjelu emisijih kredita za 2024. godinu.

Na javni poziv se prijavila Elektroprivreda Crne Gore a.d. Nikšić, kao pravno lice koje upravlja stacionarnim postrojenjem koje obavlja aktivnosti odnosno djelatnosti koje emituju gasove sa efektom staklene bašte.

Na osnovu dokumentacije Komisija je zaključila da je:

Potrošnja uglja u Termoelektrani u 2024. godini iznosila 1.411.764,38t;
Obračun emitovanih tona CO₂eq (tone uglja x faktor 1.05 propisan u Prilogu 4 stav 4 Uredbe) iznosi 1.482.352,60;

Da je operator EPCG za postrojenje – Termoelektrana, Pljevlja u skladu sa Odlukom o dodjeli besplatnih emisijih kredita za stacionarna postrojenja za 2024. godinu br. 06-322/25-1053/8, dobio 831.840,47 besplatnih emisijih kredita;

Da početno stanje emisijih kredita za postrojenje Termoelektrana, Pljevlja za 2024. godinu iznosi 119.012,58 emisijih kredita;

Da je operator EPCG za 2024. godinu uplatio ukupno 5.439.000,61 EUR, po osnovu čega mu pripada 226.625,03 besplatnih emisijih kredita.

U skladu sa navedenim, Komisija je utvrdila da nedostajući dio emisijih kredita za 2024. godinu iznosi 305.234,52 kako je i navedeno u Zahtjevu za kupovinu emisijih kredita koji je dostavio EPCG.

Za navedeni broj kredita, operator EPCG je dostavio finansijsku ponudu u iznosu od 7.325.628,57 EUR (24EUR/tCO₂eq).

Članom 8 stav 1 Uredbe o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene propisano je da se sredstva prikupljena od emisijih kredita uplaćuju na žiro račun Fonda za zaštitu životne sredine (Eko-fond) i da se mogu koristiti za zaštitu i unaprjeđenje životne sredine, podsticanje izgradnje obnovljivih izvora energije i podsticanje inovacija u skladu sa Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore.

U skladu sa Mišljenjem ministarstva finansija br. 07-430/23-184/2 od 23. januara 2023. godine Eko-fond kao korisnik sredstava je dužan da obračuna i plati porez na dobit u iznosu od 15%.

Predlog odluke o alokaciji sredstava prikupljenih sprovođenjem aukcije za dodjelu emisijih kredita je neophodno usvojiti kako bi se omogućilo stabilno i održivo finansiranje aktivnosti, programa i projekata usmjerenih na zaštitu i unaprjeđenje životne sredine, podsticanje inovacija u skladu sa Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore.

Ukoliko bi se izabrala "status quo" opcija, bilo bi onemogućeno finansiranje planiranih aktivnosti, a time i realizacija strateških ciljeva države u pravcu zaštite životne sredine a posljedično ugrožava i cilj pristupanja Evropskoj uniji, imajući u vidu da je potpuna implementacija sistema trgovanja emisijama jedna od najvažnijih politika EU u oblasti klimatskih promjena, te da su aktivnosti koje treba da se

finansiraju iz sredstava prikupljenih prodajom emisijih kredita važni za ispunjavanje zahtjeva u procesu pristupanja Evropskoj uniji.

„Status quo“ opcija takođe onemogućava primjenu Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena i Uredbu o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navedi usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Zakonom o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena („Službeni list CG“, broj 73/19) propisani su načini zaštite od klimatskih promjena, koji se između ostalog sprovode smanjivanjem emisija gasova sa efektom staklene bašte i supstanci koje oštećuju ozonski omotač do naučno utvrđenog neophodnog nivoa, na isplativ i ekonomski efikasan način.

Na osnovu ovog zakona donijeta je Uredba o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte („Službeni list CG“, broj 08/20), kojom su utvrđene aktivnosti odnosno djelatnosti koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte, ukupan iznos emisijih kredita koji se dodjeljuje u odnosu na početno stanje emisija gasova sa efektom staklene bašte, način sprovođenja aukcije za dodjelu emisijih kredita, minimalna cijena emisijih kredita ponuđenih na aukciji, dodjela besplatnih emisijih kredita, namjena sredstava prikupljenih po osnovu aukcije za dodjelu emisijih kredita i način evidencije dodijeljenih emisijih kredita, njihovog prenosa i korišćenja.

Članom 3 pomenute Uredbe propisano je da se emisijih krediti dodjeljuju putem javne aukcije ili besplatnom dodjelom, te da se javna aukcija sprovodi na osnovu poziva koji raspisuje organ državne uprave nadležan za poslove životne sredine. Takođe, članom 3 stav 11 Uredbe stipulisano je da postupak aukcije sprovodi komisija koju obrazuje Vlada Crne Gore.

Donošenjem Odluke i alokacijom sredstava će se omogućiti realizacija aktivnosti, programa i projekata u oblasti zaštite i unaprjeđenja životne sredine i podsticanja izgradnje obnovljivih izvora energije.

Kao članica Energetske zajednice Crna Gora slijedi proklamovane ciljeve povećanja udjela obnovljivih izvora u proizvodnji električne energije od 50% do 2030. godine, kao i povećanja energetske efikasnosti i drugih poboljšanja radi smanjenja emisija gasova sa efektom staklene bašte.

Imajući u vidu navedeno Komisija predlaže raspodjelu sredstava u sljedećim iznosima:

Zaštitu i unaprjeđenje životne sredine

 Za realizaciju projekta uklanjanja otpada odbačenog u životnu sredinu (tzv. „divlje deponije”) 400,000.00 eura;

- Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) jedinicama lokalne samouprave za projektovanje, uređenje i održavanje zelenih površina 300,000.00 eura;
- Javni konkursi za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za realizaciju projekta nabavke komunalne opreme i uređaja za upravljanje otpadom 1,000,000.00 eura;
- Unaprjeđenje katastra zagađivača životne sredine(II FAZA) i integracija u Informacioni sistem zaštite životne sredine i razvoj djelatnosti Eko-fonda (razvojni projekti i djelatnost Eko fonda) 1,266,784.28 eura;
- Prikupljanje vozila van upotrebe sa teritorije Crne Gore 100,000.00 eura;
- Unapredjenje infrastrukture vodosnabijevanja, ocuvanja vodoizvorista i zastite zivotne sredine u LS 680,000.00 eura;
- Projekat sakupljanja elektricnog/elektronskog otpada iz domacinstva 400,000.00 eura;
- Finansiranje izrade projektne dokumentacije za realizaciju infrastrukturnih projekata 500,000.00 eura.

Podsticanje inovacija u skladu sa Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore

- Podsticaji za unapredjenje e-mobilnosti u Crnoj Gori 100,000.00 eura;
- Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za nabavku energetski efikasnih uređaja u domaćinstvima 400,000.00 eura;
- Podsticaji za primjenu mjera energetske efikasnosti u domaćinstvima i privredi 760,000.00 eura;
- Podsticaji za primjenu mjera energetske efikasnosti u javnom sektoru 200,000.00 eura;
- Modernizacija javne rasvjete i označavanje objekata u okviru kompleksa Kliničkog centara Crne Gore 120,000.00 eura.

Predlog alokacije sredstava usklađen je sa Odlukom o osnivanju Fonda za zaštitu životne sredine kojom je u članu 6 propisano propisano da se sredstva za finansiranje Fonda obezbjeđuju u skladu sa zakonom i da se ista koriste za:

- zaštitu, očuvanje i poboljšanje kvaliteta životne sredine i klime, prirode, vazduha, voda, mora, zemljišta, šuma i geoloških resursa;
- podsticanje održivog korišćenja prirodnih resursa;
- zaštitu od negativnog uticaja klimatskih promjena;
- upravljanje otpadom, saniranje deponija otpada, podsticanje izbjegavanja i smanjivanja nastajanja otpada, obradu otpada i iskorišćavanje vrijednih svojstava otpada;
- podsticanje čistije proizvodnje, odnosno izbjegavanje i smanjenje nastajanja otpada i emisija u proizvodnom procesu;
- zaštitu i očuvanje biološke, geološke i predione raznovrsnosti;
- podsticanje energetske efikasnosti u svim sektorima potrošnje energije;
- podsticanje većeg korišćenja obnovljivih izvora energije za sopstvenu potrošnju;
- podsticanje čistijeg saobraćaja i korišćenja alternativnih goriva u saobraćaju;
- podsticanje niskokarbonskog turizma;

- podsticanje edukacionih, promotivnih, istraživačkih i razvojnih studija, programa, projekata i drugih aktivnosti u oblasti zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i korišćenja obnovljivih izvora energije; i
- ostvarivanje djelatnosti Društva.

Donošenjem Predloga odluke o alokaciji sredstava prikupljenih sprovođenjem javne aukcije za dodjelu emisijih kredita za 2024. godinu osiguraće se primjena Uredbe o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte ("Službeni list CG", broj 8/20) i unapređenje daljeg toka pregovora o pristupanju Evropskoj uniji u okviru Poglavlja 27 (Životna sredina i klimatske promjene) imajući u vidu da se stvaraju uslovi za postepeno usklađivanje sa relevantnim EU propisima iz oblasti klimatskih promjena:

- Direktivom 2003/87/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. oktobra 2003 godine o uspostavljanju trgovine emisijama gasovite sa efektom staklene bašte u Zajednici;
- Direktivom 2018/410/EU Komisije od 14. marta 2018. godine o izmjeni Direktive 2003/87/EZ;
- Regulativom (EU) 2018/1999 Evropskog parlamenta i Savjeta od 11. decembra 2018. godine o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u oblasti klime;
- Regulativom (EU) 2021/1119 Evropskog parlamenta i Savjeta od 30. juna 2021. godine o uspostavljanju okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni regulativa (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Evropski zakon o klimi“).

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju

Jedina opcija za postizanje ciljeva iz ovog propisa je uspostavljanje stabilnog mehanizma finansiranja aktivnosti, programa i projekata zaštite životne sredine i zaštite od negativnih uticaja klimatskih promjena u okviru sistema trgovanja emisijama zasnovanog na prodaji emisijih kredita postrojenjima koja posjeduju dozvole za emisiju gasova sa efektom staklene bašte.

Trgovanje emisijim kreditima putem javnih aukcija ima za cilj da subjekte koji obavljaju aktivnosti, odnosno djelatnosti koje emituju emisije gasova sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisije podstakne na postepeni prelazak na tehnologije sa manjim emisijama odnosno tehnologije koje ne dovode do emisija gasova sa efektom staklene bašte, tj. postizanju klimatske neutralnosti kao konačnom cilju klimatske politike.

U slučaju opcije "status quo" izostalo bi uspostavljanje mehanizma finansiranja navedenih aktivnosti i time otežalo i usporilo postizanje strateških ciljeva održivog razvoja i ekonomije zasnovane na čistim i klimatski neutralnim tehnologijama.

Ovaj mehanizam će nadležnim institucijama stvoriti mogućnost efikasnijeg bavljenja problemima zaštite životne sredine i finansiranja aktivnosti u ovoj oblasti kako bi se obezbijedio ostvarivanje ključnih ciljeva države u oblasti životne sredine i klime.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne;
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima);
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti;
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija;
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Donošenje Odluke o alokaciji sredstava prikupljenih sprovođenjem javne aukcije za dodjelu emisisionih kredita pokazuje dalju spremnost Crne Gore u sprovođenju konkretnih aktivnosti u cilju smanjenja emisije gasova sa efektom staklene baste i zaštiti životne sredine u cjelini.

Pozitivni efekti donošenja odluke se ogledaju u omogućavanju realizacije aktivnosti, programa i projekata povećanja udjela obnovljivih izvora energije, unapređenja energetske efikasnosti, povećanju zaposlenosti, tranziciji prema društvu sa niskim nivoom emisija i klimatskoj neutralnosti, podsticanju zelenog razvoja, niskokarbonskoj ekonomiji i zelenim radnim mjestima.

Donošenje i implementacija propisa će takođe omogućiti dalje usklađivanje sa politikama i standardima na putu ka članstvu u Evropskoj uniji, ispunjavanje zahtjeva koji proilazilaze iz članstva u Energetskoj zajednici, kao i obaveza preuzetih međunarodno potvrđenim sporazumima, prvenstveno Pariskim sporazumom i Okvirnom konvencijom Ujedinjenih nacija o promjeni klime.

Poseban značaj donošenja i primjene propisa ogleda se u zaštiti i unapređenju zdravlja stanovništva a naročito generacija koje tek dolaze.

Primjena ove odluke neće izazvati troškove na teret građana, kao ni troškove koji se odnose na privredu, a biće pozitivno ocijenjena od strane institucija Evropske unije, uz dodatna ostvarenja pozitivnih preduslova za industrijska i energetska postrojenja.

Takođe, implementacija Odluke će doprinijeti povećanju privrednih aktivnosti kao i broja privrednih subjekata. Treba naglasiti da će prethodno navedeni pozitivni efekti generisati dalje podsticaje zelenom razvoju, niskokarbonskoj ekonomiji i zelenim radnim mjestima. Navedenim aktivnostima podstiče se i konkurentnost crnogorskih preduzeća u međunarodnom kontekstu.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?;

- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti;
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti;
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?;
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će prosteći finansijske obaveze?;
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?;
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda;
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti;
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?;
- Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.

Za sprovođenje ove Odluke nije potrebno obezbjeđiti finansijska sredstva.

Naknada za rad predsjedavajućeg, zamjenika predsjedavajućeg, članovima i sekretaru Komisije je predviđena i obezbijeđena Odlukom o obrazovanju komisije za sprovođenje javne aukcije za dodjelu emisijih kredita („Službeni list CG“, broj 31/24 i 44/24) a u skladu sa Odlukom o kriterijumima za utvrđivanje visine naknade za rad člana radnog tijela ili drugog oblika rada ("Službeni list CG", br. 26/12 i 27/13).

Implementacijom Odluke ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

Implementacija Odluke će generisati prihod za budžet Crne Gore kroz plaćanje poreza na dobit od 15% prilikom prenosa sredstava Fondu za zaštitu životne sredine, odnosno u iznosu od 1.098.844,28 eura.

Takođe, kroz aktivnosti privrednih subjekata i naplatu poreskih prihoda od ovih aktivnosti generisaće se novi prihodi za budžet Crne Gore. S obzirom na promjenjiva tržišna kretanja nije moguće precizno izračunati iznos ostalih prihoda za budžet.

Implementacijom odluke ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

Usvajanjem propisa nije predviđeno donošenje podzakonskih akata, pa stoga nema ni finansijskih obaveza.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako;
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije);
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Prilikom izrade Predlog odluke o alokaciji sredstava prikupljenih sprovođenjem javne aukcije za dodjelu emisijih kredita za 2024. godinu nije korišćena eksterna ekspertiza. Predlog odluke izradili su službenici u Ministarstvu ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera uz sugestije Komisije za sprovođenje aukcije za dodjelu emisijih kredita.

Prilikom izrade Predloga odluke konsultovan je Sekretarijat za zakonodavstvo kako bi se Predlog odluke pravno-tehnički uskladio sa članom 65 Poslovnika Vlade Crne Gore.

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Nema potencijalnih prepreka za implementaciju propisa.

Provjera ispunjenja ciljeva vršiće se kroz:

- praćenje realizacije aktivnosti, programa i projekata za koje su opredijeljena sredstava prikupljena dodjelom emisijih kredita;
- izvještavanje Vlade Crne Gore o realizaciji aktivnosti, programa i projekata i trošenju alociranih sredstava.

Glavni indikatori za mjerenje ispunjenja ciljeva će biti ocjena stanja životne sredine u područjima realizacije mjera, procent povećanja udjela obnovljivih izvora energije nakon sprovedenih projekata, nivo smanjenja emisija gasova sa efektom staklene bašte kao rezultat sprovedenih mjera, kao i unaprijeđena energetska efikasnost.

Monitoring i evaluaciju sprovođenja Odluke o alokaciji sredstava prikupljenih sprovođenjem javne aukcije za dodjelu emisijih kredita će vršiti Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma.

Podgorica, 15.12.2025. godine

 MINISTAR
Damjan Čulafić